

پایش امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری (۲۵) زمستان ۱۴۰۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شماره مسلسل: ۲۰۰۳۵
کد موضوعی: ۲۲۰

مرکز پژوهش‌های
مجلس شورای اسلامی

تاریخ انتشار:
۱۴۰۳/۴/۳۰

عنوان گزارش:
پایش امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری (۲۵)
زمستان ۱۴۰۲

نوع گزارش: طرح/لایحه راهبردی نظارتی

نام دفتر:
مطالعات اقتصادی
(گروه مطالعات محیط کسب‌وکار و تنظیم‌گری بخشی)

تهیه و تدوین کنندگان:
ایمان تهرانی، امین قنبری

ناظر علمی:
میلاذ بیگی

گرافیک و صفحه‌آرایی:
نرجس امیراحمدی

ویراستار ادبی:
زهره عطاردی

واژه‌های کلیدی:
۱. امنیت سرمایه‌گذاری
۲. محیط کسب‌وکار
۳. حقوق مالکیت
۴. شفافیت
۵. فعالان اقتصادی

فهرست مطالب

۷	چکیده
۸	خلاصه مدیریتی
۱۰	۱. مقدمه: روش‌شناسی
۱۱	۲. شاخص کلی امنیت سرمایه‌گذاری در ایران
۱۵	۳. نتایج پژوهش براساس نماگرهای امنیت سرمایه‌گذاری
۲۳	۴. بررسی مؤلفه‌های امنیت سرمایه‌گذاری در زمستان ۱۴۰۲
۲۸	۵. نتیجه‌گیری و پیشنهادها
۲۹	پیوست
۳۱	منابع و مآخذ

فهرست جداول

۱۲	جدول ۱. رتبه‌بندی استان‌ها از نظر شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری در پایش زمستان ۱۴۰۲ و مقایسه آن با سه فصل گذشته
۱۵	جدول ۲. نماگرهای امنیت سرمایه‌گذاری به ترتیب ارزیابی در زمستان ۱۴۰۲ و مقایسه آنها در فصول گذشته
۱۶	جدول ۳. رتبه استان‌ها براساس نماگر «عملکرد دولت» در زمستان ۱۴۰۲
۱۷	جدول ۴. رتبه استان‌ها براساس نماگر «ثبات اقتصاد کلان» در زمستان ۱۴۰۲
۱۸	جدول ۵. رتبه استان‌ها براساس نماگر «تعریف و تضمین حقوق مالکیت» در زمستان ۱۴۰۲
۱۹	جدول ۶. رتبه استان‌ها براساس نماگر «فرهنگ وفای به عهد و صداقت و درستی» در زمستان ۱۴۰۲
۲۰	جدول ۷. رتبه استان‌ها براساس نماگر «شفافیت و سلامت اداری» در زمستان ۱۴۰۲
۲۱	جدول ۸. رتبه استان‌ها براساس نماگر «ثبات و پیش‌بینی‌پذیری مقررات و رویه‌های اجرایی» در زمستان ۱۴۰۲
۲۲	جدول ۹. رتبه استان‌ها براساس نماگر «مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض» در زمستان ۱۴۰۲
۲۴	جدول ۱۰. ارزیابی ۱۷ مؤلفه آماری امنیت سرمایه‌گذاری در زمستان ۱۴۰۲
۲۶	جدول ۱۱. ارزیابی فعالان اقتصادی از ۲۱ مؤلفه پیمایشی امنیت سرمایه‌گذاری در زمستان ۱۴۰۲ و مقایسه وضعیت آن با پاییز همان سال
۲۷	جدول ۱۲. ارزیابی فعالان اقتصادی از امنیت سرمایه‌گذاری در ایران به تفکیک حوزه‌های کاری در مطالعه زمستان ۱۴۰۲
۳۰	جدول پیوست. حجم جامعه و نمونه لازم، تعداد پیامک‌های ارسالی و پاسخ‌دریافتی به تفکیک استان‌ها در پایش زمستان ۱۴۰۲

فهرست شکل‌ها

شکل ۱. شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استان‌ها در زمستان ۱۴۰۲.....	۱۳
شکل ۲. روند تغییرات شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری طی ۲۳ فصل گذشته (زمستان ۱۳۹۶ تا زمستان ۱۴۰۲).....	۱۴
شکل ۳. وضعیت نماگر «عملکرد دولت» به تفکیک استان‌ها در زمستان ۱۴۰۲.....	۱۶
شکل ۴. وضعیت نماگر «ثبات اقتصاد کلان» به تفکیک استان‌ها در زمستان ۱۴۰۲.....	۱۷
شکل ۵. وضعیت نماگر «تعریف و تضمین حقوق مالکیت» به تفکیک استان‌ها در زمستان ۱۴۰۲.....	۱۸
شکل ۶. وضعیت نماگر «فرهنگ وفای به عهد و صداقت و درستی» به تفکیک استان‌ها در زمستان ۱۴۰۲.....	۱۹
شکل ۷. وضعیت نماگر «شفافیت و سلامت اداری» به تفکیک استان‌ها در زمستان ۱۴۰۲.....	۲۰
شکل ۸. وضعیت نماگر «ثبات و پیش‌بینی پذیری مقررات و رویه‌های اجرایی» در زمستان ۱۴۰۲.....	۲۱
شکل ۹. وضعیت نماگر «مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض» به تفکیک استان‌ها در زمستان ۱۴۰۲.....	۲۲
شکل ۱۰. امنیت سرمایه‌گذاری در ایران برحسب مؤلفه‌های آماری در زمستان ۱۴۰۲ (۱۰ بدترین ارزیابی).....	۲۴
شکل ۱۱. ارزیابی فعالان اقتصادی از ۲۱ مؤلفه پیمایشی امنیت سرمایه‌گذاری در زمستان ۱۴۰۲ (۱۰ بدترین ارزیابی).....	۲۵
شکل ۱۲. بررسی میزان تغییرات مؤلفه‌های پیمایشی شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در پایش زمستان ۱۴۰۲ نسبت به پاییز و تابستان ۱۴۰۲.....	۲۷

پایش امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری (۲۵) زمستان ۱۴۰۲

چکیده

گزارش‌های فصلی امنیت سرمایه‌گذاری بر آن است تا با جلب توجه عموم مسئولان کشور به این عامل کلیدی در توسعه اقتصادی (اما مغفول مانده در سیاستگذاری اقتصاد ایران) به گفتمان‌سازی در جهت افزایش امنیت سرمایه‌گذاری و ضمانت‌های اجرایی حقوق مالکیت فعالان اقتصادی ایران و نیز بهبود عینی و واقعی امنیت اقتصادی و فضای سرمایه‌گذاری کمک کند. این گزارش، با استفاده از آمارهای رسمی منتشر شده و در دسترس و نیز ارزیابی ۸۸۶۷ فعال اقتصادی نمونه، از میان فعالان اقتصادی همه استان‌های کشور انجام شده است. حاصل تحقیق انجام شده، ارزیابی شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در ایران برای فصل زمستان سال ۱۴۰۲ و محاسبه هفت نماگر مربوطه است. براساس محاسبات انجام شده، شاخص کل امنیت سرمایه‌گذاری در ایران که با استفاده از دو مجموعه داده‌های پیمایشی و آماری تهیه می‌شود؛ در فصل زمستان سال ۱۴۰۲ کمیّت ۵/۷۲ از ۱۰ (بدترین حالت) سنجیده شده است. این در حالی است که در پاییز، زمستان و بهار سال ۱۴۰۲ کمیّت این شاخص به ترتیب ۵/۷۰، ۵/۶۶ و ۵/۷۳ ارزیابی شده بود که نشان می‌دهد امنیت سرمایه‌گذاری با وجود آنکه در بازه بهار تا تابستان سال ۱۴۰۲ در روند مناسب شدن قرار گرفته بود، اما در پاییز ۱۴۰۲ این روند قدری با اختلال مواجه شده و در نهایت بر اثر برخی التهابات بازار به خصوص نوسانات نرخ ارز و تغییرات قابل توجه برخی از متغیرهای آماری مجدداً شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در زمستان سال ۱۴۰۲ همانند پاییز به سمت نامناسب شدن حرکت کرده است.

شرح/ بیان مسئله

گزارش حاضر، بیست و پنجمین سنجش پی‌درپی و فصلی «شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در ایران» است. این گزارش، با استفاده از آمارهای رسمی منتشر شده و در دسترس و نیز ارزیابی، ۸۸۶۷ فعال اقتصادی نمونه از میان فعالان اقتصادی همه استان‌های کشور بوده است که وضعیت امنیت سرمایه‌گذاری در زمستان سال ۱۴۰۲ را با ۳۸ مؤلفه، هفت‌نماد به تفکیک ۳۱ استان و ۹ حوزه کسب و کار نشان می‌دهد. شاخص کل امنیت سرمایه‌گذاری در ایران که با استفاده از دو مجموعه داده‌های پیمایشی و آماری تهیه می‌شود در زمستان سال ۱۴۰۲ کمیته ۵/۷۲ از ۱۰ (بدترین حالت) سنجیده شده است. مقدار عددی این شاخص در مطالعه فصل قبل (پاییز ۱۴۰۲) کمیته ۵/۷۰، در مطالعه تابستان (۱۴۰۲) ۵/۶۶، در مطالعه بهار (۱۴۰۲) ۵/۷۳، در فصل زمستان سال ۱۴۰۱، ۶/۱۰ و در فصول قبل تر (پاییز و تابستان سال ۱۴۰۱)، ۶/۸۲ بوده که نشان می‌دهد کمیته عددی امنیت سرمایه‌گذاری که در تابستان سال ۱۴۰۲ نسبت به فصول قبل از آن، به مقدار چشمگیری مناسب تر ارزیابی شده بوده مجدداً برای زمستان و پاییز ۱۴۰۲ به سمت نامناسب تر شدن حرکت کرده است. البته باید توجه داشت که عامل اصلی روند بهبودی شاخص امنیت سرمایه‌گذاری تابستان ۱۴۰۲، به میزان زیادی مناسب تر ارزیابی شدن مؤلفه‌های پیمایشی از سوی فعالان مشارکت‌کننده در آن پایش‌ها بوده است؛ گفتنی است که در بهار و تابستان سال ۱۴۰۲ با نوسانات شدید نرخ ارز در بازه زمانی سنجش، مواجه نبوده‌ایم و شاخص تورم مصرف‌کننده نیز چندان دچار افزایش نبوده است؛ لذا مؤلفه‌های آماری نیز در ادامه بهار سال ۱۴۰۲، در تابستان نیز با کمیته عددی ۳/۹۳ وضعیت مناسب تری نسبت به بهار همان سال ۴/۱۹ از خود نشان داده‌اند، به نحوی که در نهایت شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در این فصل مناسب ترین وضعیت را از ابتدای شروع سنجش این شاخص از خود بروز داده بود. اما با تغییر روند از ابتدای پاییز ۱۴۰۲ و شروع برخی نوسانات در مؤلفه‌های مورد سنجش، مجدداً ارزیابی فعالان مشارکت‌کننده در این بازه به سمت قدری نامناسب تر شدن حرکت کرده که متأسفانه با نوسانات و التهابات بازار ارز در دوره زمانی زمستان ۱۴۰۲ مجدداً مؤلفه‌های آماری به سمت نامناسب تر شدن پیش رفته است و نتیجه آن نامناسب شدن شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در زمستان ۱۴۰۲ نسبت به فصول گذشته است.

نقطه نظرات / یافته‌های کلیدی

بر اساس ارزیابی صورت گرفته در پیمایش فصلی زمستان سال ۱۴۰۲ و مقایسه آن با بهار همان سال، نامناسب ترین و مناسب ترین مؤلفه‌های ارزیابی شده از امنیت سرمایه‌گذاری به شرح زیر است:

۱. تهرانی، ایمان و امین قنبری، گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری (۲۴) پاییز ۱۴۰۲ به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۹۸۸۹، فروردین‌ماه ۱۴۰۳.
۲. تهرانی، ایمان و امین قنبری، گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری (۲۳) تابستان ۱۴۰۲ به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۹۶۳۵، اسفندماه ۱۴۰۲.
۳. تهرانی، ایمان و امین قنبری، گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری (۲۲) بهار ۱۴۰۲ به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۹۳۶۶، آبان‌ماه ۱۴۰۲.
۴. تهرانی، ایمان و امین قنبری، گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری (۲۱) زمستان ۱۴۰۱ به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۹۲۶۳، شهریورماه ۱۴۰۲.
۵. تهرانی، ایمان و امین قنبری، گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری (۲۰) پاییز ۱۴۰۱ به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۹۲۲۵، شهریورماه ۱۴۰۲.

پاییز سال ۱۴۰۲			زمستان سال ۱۴۰۲		
ردیف	نامناسب‌ترین مؤلفه‌ها	ردیف	ردیف	نامناسب‌ترین مؤلفه‌ها	ردیف
۷/۷۹	میزان حمایت مسئولان استانی از داوطلبان سرمایه‌گذاری	۱	۷/۷۲	میزان حمایت مسئولان استانی از داوطلبان سرمایه‌گذاری	۱
۷/۵۹	عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده	۲	۷/۵۷	عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده	۲
۷/۴۵	ثبات یا قابل پیش‌بینی بودن تصمیمات مسئولان استانی یا محلی	۳	۷/۴۲	ثبات یا قابل پیش‌بینی بودن تصمیمات مسئولان استانی یا محلی	۳
ردیف	نامناسب‌ترین مؤلفه‌ها	ردیف	ردیف	نامناسب‌ترین مؤلفه‌ها	ردیف
۴/۷۱	ثبات قوانین و مقررات	۱	۴/۷۴	ثبات قوانین و مقررات	۱
۵	سرقت مالی (پول نقد، کالا و تجهیزات)	۲	۴/۹۹	سرقت مالی (پول نقد، کالا و تجهیزات)	۲
۵/۰۵	میزان وفای‌به‌عهد در اجرای قرارداد کتبی یا شفاهی در بازار	۳	۵/۰۶	میزان وفای‌به‌عهد در اجرای قرارداد کتبی یا شفاهی در بازار	۳

با توجه به بررسی‌های به‌عمل آمده ملاحظه می‌شود همچنان در سه مؤلفه‌ای که در میان نامناسب‌ترین مؤلفه‌های امنیت سرمایه‌گذاری قرار دارد، همانند پایش‌های قبلی مؤلفه «عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده» دیده می‌شود و در جایگاه دوم است، در این میان، برای چهارمین بار طی چند پایش گذشته مؤلفه «میزان حمایت مسئولان استانی از داوطلبان سرمایه‌گذاری» در جایگاه اولین مؤلفه نامناسب مورد ارزیابی قرار گرفته است. لذا با توجه به نامناسب شدن متوالی ارزیابی این مؤلفه از ابتدای سال ۱۴۰۲ ضروری است که توجه به متغیر کلیدی و مهم «میزان حمایت مسئولان استانی از داوطلبان سرمایه‌گذاری» برای همه مسئولان در اولویت قرار گیرد. در این خصوص لازم است تا مدل، میزان و حتی نوع حمایت مسئولان از داوطلبان سرمایه‌گذاری مورد بازنگری و ارزیابی اساسی قرار گیرد و بررسی شود که چرا با توجه به ادعاهای مطرح شده توسط مقامات از نظر انجام انواع حمایت از متقاضیان سرمایه‌گذاری در طی یک سال گذشته از نظر فعالان کسب و کار مشارکت‌کننده در پایش‌ها، آن حمایت‌ها نه تنها مناسب و قابل قبول ارزیابی نشده، بلکه در یک روند یک‌ساله همواره این مؤلفه نامناسب‌ترین مؤلفه در میان مؤلفه‌های شاخص مهم امنیت سرمایه‌گذاری شناخته شده است.

براساس یافته‌های این گزارش، پس از تلفیق داده‌های آماری و یافته‌های پیمایشی، به ترتیب استان‌های کهگیلویه و بویراحمد، اصفهان و ایلام نامناسب‌ترین استان‌های هرمزگان، خراسان جنوبی و سیستان و بلوچستان مناسب‌ترین وضعیت را از دیدگاه فعالان کسب و کار از منظر شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در زمستان سال ۱۴۰۲ کسب کرده‌اند. در حالی که در پایش پاییز سال ۱۴۰۲ نامناسب‌ترین استان‌ها، استان‌های کهگیلویه و بویراحمد، تهران و آذربایجان شرقی و مناسب‌ترین استان‌ها نیز استان‌های هرمزگان، گلستان و خراسان شمالی بوده‌اند. براساس نتایج این مطالعه، از بین ۹ حوزه فعالیت اقتصادی مورد سنجش در این پایش، فعالان اقتصادی در حوزه کاری «معدن به‌جز نفت و گاز» مناسب‌ترین حوزه کاری ارزیابی شده و حوزه کاری «خدمات تولیدی (واسطه‌گری مالی، بانک، بیمه، مستغلات اجاره و فعالیت‌های کسب و کار)» در جایگاه نامناسب‌ترین حوزه قرار گرفته است. در حالی که در پایش پاییز ۱۴۰۲ فعالان اقتصادی در حوزه کاری «نفت خام و گاز طبیعی، تأمین آب، برق و گاز» مناسب‌ترین حوزه کاری ارزیابی شده بود و حوزه کاری «معدن به‌جز نفت و گاز» در جایگاه نامناسب‌ترین حوزه قرار گرفته بوده است.

پیشنهاد راهکارهای تقنینی، نظارتی یا سیاستی

این گزارش بر آن است تا با تهیه گزارش‌های فصلی ارزیابی‌کننده، شرایط پایش امنیت سرمایه‌گذاری در استان‌های کشور را نشان دهد. از این رو، با وجود اینکه دارای پیشنهاد سیاستی مشخص نیست؛ اما ذکر این نکته ضروری است که در پایش زمستان سال ۱۴۰۲ وضعیت شاخص امنیت سرمایه‌گذاری روند رو به بهبودی نداشته و متأسفانه به سمت نامناسب شدن حرکت کرده است. البته مقایسه سنوات گذشته همواره نشان می‌دهد که شاخص امنیت سرمایه‌گذاری متناسب با نوسانات مؤلفه‌های اقتصادی تغییراتی از خود نشان می‌دهد و این امر مجدداً در زمستان ۱۴۰۲ با نوسانات شدید نرخ ارز تطابق داشته است. لذا انتظار است با تداوم تهیه و انتشار گزارش‌های فصلی امنیت سرمایه‌گذاری، توجه و حساسیت عموم مسئولان کشور به این عامل کلیدی سرمایه‌گذاری و رشد اقتصادی، اما مغفول مانده در سیاستگذاری اقتصاد ایران جلب شود و این مجموعه گزارش‌های فصلی، به ترویج گفتمان امنیت سرمایه‌گذاری، قانونگذاری بهتر، رعایت قانون، احترام بیشتر به حقوق مالکیت و نیز بهبود عینی امنیت اقتصادی و فضای سرمایه‌گذاری در ایران کمک کند. علاوه بر این موارد، امید است با انجام مستمر این ارزیابی و انتشار نتایج آن، مسئولان اجرایی کشوری و استانی در قبال فعالان اقتصادی، متعهدتر و مسئولیت‌پذیرتر شده و قوای مقننه و قضائیه نیز در ایجاد بستر امن و رقابتی برای سرمایه‌گذاری و تولید در ایران بیشتر و مؤثرتر بکوشند.

۱. مقدمه: روش‌شناسی^۱

گزارش حاضر، بیست و پنجمین گزارش مستمر فصلی است که با ابزار پرسش‌نامه و براساس ترکیبی از «ادراک‌سنجی» فعالان اقتصادی سراسر کشور از وضعیت ۲۴ مؤلفه پیمایشی (Survey Data) و نیز ۱۷ داده آماری (Hard Data) امنیت سرمایه‌گذاری ایران در دوره سه‌ماهه زمستان سال ۱۴۰۲ تهیه شده است. این گزارش، با روش‌های پیمایشی و آماری، نماگرها و مؤلفه‌های مؤثر در سرمایه‌گذاری را در استان‌ها و بخش‌های اقتصادی ایران ارزیابی کرده و با تلفیق آنها به روش علمی، «شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری در ایران» مربوط به فصل زمستان سال ۱۴۰۲ ارائه داده است. پرسش‌نامه پژوهش حاضر، به صورت الکترونیکی^۲ و شامل ۲۱ پرسش ثابت برای سنجش ادراک و احساس فعالان اقتصادی از وضعیت امنیت سرمایه‌گذاری به صورت کیفی و طیف (گزینه‌های) پنج‌گانه «خیلی زیاد، زیاد، تا حدودی، کم و خیلی کم» طراحی شده است. در پرسش‌نامه و ارزیابی پایش امنیت سرمایه‌گذاری، ارزیابی بین صفر و ۱۰ انجام می‌شود. به طوری که ۱۰ نامناسب‌ترین (بدترین) و صفر مناسب‌ترین (بهترین) ارزیابی است و در نهایت شاخص هر چه به صفر نزدیک‌تر باشد، مناسب‌تر (بهتر) ارزیابی و تلقی می‌شود. در عین حال، از ابتدای سال ۱۴۰۱ سه پرسش جدید در خصوص تغییرات برخی مقررات به پرسش‌نامه پایش افزوده شده که عبارتند از: در فصل (زمستان) ۱۴۰۲ تغییر قوانین و مقررات صادراتی تا چه حد بر کسب و کار شما تأثیر گذاشته است؟ در فصل (زمستان) ۱۴۰۲ تغییر قوانین و مقررات وارداتی تا چه حد بر کسب و کار شما تأثیر گذاشته است؟ در فصل (زمستان) ۱۴۰۲ قیمت‌گذاری دستوری از سوی نهادهای مرجع قیمت‌گذاری تا چه حد بر کسب و کار شما تأثیر گذاشته است؟

۱. برای مطالعه بیشتر رجوع شود به: مرکز پژوهش‌های مجلس، سنجش امنیت سرمایه‌گذاری در ایران، چارچوب مفهومی، روش، شاخص و نماگرها به شماره مسلسل و همچنین آخرین گزارش با عنوان «پایش امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری ۱۶ پاییز ۱۴۰۰، خردادماه ۱۴۰۱، شماره مسلسل ۱۸۲۶۶».

۲. به جهت لزوم رعایت اختصار، تصمیم بر آن شد که از این به بعد، روش‌شناسی گزارش، پرسش‌نامه و مقررات پیمایش، جامعه انتخاب نمونه و حجم نمونه‌ها و میزان درصد نمونه‌های تحقق‌یافته در هر استان، در متن اصلی گزارش درج نشوند؛ موارد فوق‌الذکر در پیوست و متون گزارش‌های قبلی قابل مطالعه است.

۳. سؤال‌های پرسش‌نامه در آدرس www.rcmajlisform.ir و از طریق ارسال لینک اختصاصی با پیامک و در قالب اپلیکیشن بله برای جامعه آماری در دسترس است.

یکی از مهم‌ترین محدودیت‌های این پژوهش، دسترسی به فهرست اعضای نمونه آماری تعیین شده (فعالان اقتصادی سراسر کشور) و نیز قانع و راضی کردن آنها به تکمیل پرسش‌نامه این پژوهش بوده است. گفتنی است که باید به‌طور متوسط از هر استان ۲۶۰ پرسش‌نامه تکمیل و تحویل داده شود. برای پایش زمستان سال ۱۴۰۲ بالغ بر ۸۸۶۷ پرسش‌نامه قابل قبول^۱ واصل شده است. خوشبختانه برای پایش زمستان، مجدداً روند افزایش نمونه‌ها تا حدود زیادی حاصل شد، اما به‌رغم تمام تلاش‌های تیم پایش، با استانداردها و انتظارات برای معدودی از استان‌ها اندکی فاصله وجود دارد؛ به‌نحوی که برای فصل زمستان سال ۱۴۰۲، استان‌های اردبیل، بوشهر، چهارمحال و بختیاری، ایلام، سیستان و بلوچستان، کهگیلویه و بویراحمد، کرمانشاه و هرمزگان کفایت آماری حاصل نشده است.^۲ خوشبختانه برای سایر استان‌ها ۱۰۰ درصد مشارکت جامعه آماری مورد انتظار محقق شده است. بنابراین براساس روش آماری مورد استفاده، به‌منظور تعمیم نتایج پژوهش در همه استان‌ها (به‌کل جامعه) باید با احتیاط عمل کرد. امید است با تغییر وضعیت و تثبیت شرایط کشور در پایش‌های آتی، اقبال فعالان کسب و کار به مشارکت در نظرسنجی‌های پایش امنیت، حداکثر مشارکت فعال اکثر واجدان شرایط در تمامی ۳۱ استان کشور ادامه داشته باشد و بتوان نتایج قابل قبول‌تر کارشناسی و قابل تعمیم به کل استان‌ها را به‌دست آورد. هرچند در طی سال ۱۴۰۲ خوشبختانه روند مشارکت فعالان کسب و کار بسیار مناسب و افزایشی بوده است؛ اما تداوم و استمرار آن قطعاً از نقاط قوت و قابل توجه پایش امنیت سرمایه‌گذاری خواهد بود.

۲. شاخص کلی امنیت سرمایه‌گذاری در ایران

پس از استخراج مؤلفه‌های پیمایشی و آماری، اکنون با تلفیق این مؤلفه‌ها، شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری در زمستان سال ۱۴۰۲ ارائه می‌شود. براساس پژوهش پشتیبان گزارش حاضر،^۳ شاخص امنیت سرمایه‌گذاری، با محاسبه میانگین وزنی مؤلفه‌های پیمایشی و آماری با نسبت ۸۰ به ۲۰ استخراج می‌شود که بر این اساس، شاخص کلی امنیت سرمایه‌گذاری برای فصل زمستان سال ۱۴۰۲ با کمیته ۵/۷۲ از قدری نامناسب‌تر شدن وضعیت شاخص امنیت سرمایه‌گذاری حکایت می‌کند. گفتنی است که روند شاخص در سال ۱۴۰۲ به‌گونه‌ای بوده که در فصل پاییز ۱۴۰۲ کمیته ۶/۷۰، در تابستان ۱۴۰۲ کمیته ۵/۶۶ و در فصل بهار کمیته ۵/۷۳ ثبت شده است. حال کمیته مربوط به هر استان نمایش داده می‌شود:

۱. از تابستان سال ۱۴۰۲ با روند افزایشی مشارکت‌کنندگان در پایش و به تعداد بیشتری از پرسش‌نامه‌های صحیح پر شده نسبت به فصل گذشته مواجه بوده‌ایم. این روند رو به رشد مشارکت‌کنندگان به‌خصوص در پایش زمستان و پاییز ۱۴۰۲ امیدوارکننده و به میزان چشمگیری برای کلیت گزارش و اکثر استان‌ها قابل‌اتکا و دارای کفایت آماری مناسب جهت اتکا به نتایج پایش است. مشارکت فعالان کسب و کار در این پایش نسبت به دوره قبل با افزایش ۲۵۹ نفری مواجه شده است، براساس معیار اطمینان حداکثری که برای این کار در نظر گرفته شده باید تعداد پاسخ‌نامه‌های واصله در این پیمایش به حدنصاب کاملی (بالغ بر ۸۰۳۵ پاسخ‌نامه صحیح و براساس سطح اطمینان آماری ۹۵ درصدی) برای کل کشور برسد تا براساس آن، بتوان نتایج این مطالعه را به کل فعالان اقتصادی تعمیم داد و روند تغییرات استانی را با قاطعیت مقایسه کرد.

۲. جزئیات در پیوست قابل مشاهده است.

۳. مرکز پژوهش‌های مجلس، سنجش امنیت سرمایه‌گذاری در ایران، چارچوب مفهومی، روش، شاخص و نماگرها به شماره مسلسل ۱۵۸۵۲.

جدول ۱. رتبه بندی استان‌ها از نظر شاخص ملی امنیت سرمایه گذاری در پایش زمستان ۱۴۰۲ و مقایسه آن با سه فصل گذشته

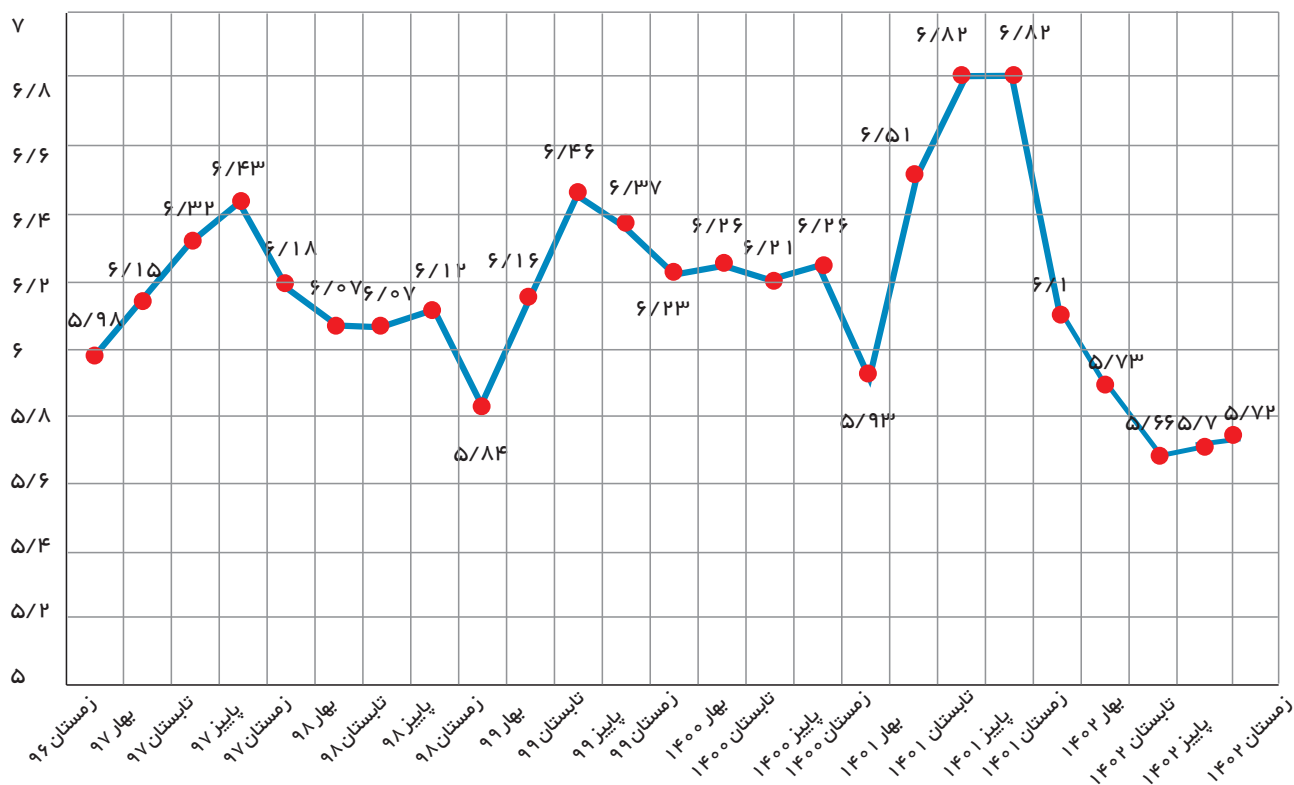
ردیف	استان / شاخص	شاخص امنیت سرمایه گذاری		
		زمستان ۱۴۰۲	پاییز ۱۴۰۲	تابستان ۱۴۰۲
۱	هرمزگان	۴/۴۰	۵/۱۹	۵/۱۴
۲	خراسان جنوبی	۴/۴۹	۵/۴۴	۵/۴۵
۳	سیستان و بلوچستان	۴/۵۹	۵/۷۸	۵/۷۱
۴	سمنان	۴/۶۱	۵/۴۲	۵/۴۲
۵	آذربایجان غربی	۴/۶۲	۵/۵۰	۵/۴۶
۶	کرمان	۴/۶۷	۵/۴۰	۵/۴۰
۷	گلستان	۴/۶۹	۵/۲۴	۵/۲۳
۸	زنجان	۴/۷۴	۵/۶۰	۵/۶۴
۹	خراسان شمالی	۴/۸۰	۵/۳۹	۵/۳۷
۱۰	مازندران	۴/۹۸	۵/۵۳	۵/۴۸
۱۱	مرکزی	۴/۹۹	۵/۷۰	۵/۵۸
۱۲	قزوین	۴/۹۹	۵/۸۱	۵/۷۳
۱۳	فارس	۴/۹۹	۵/۶۳	۵/۵۲
۱۴	البرز	۵/۰۲	۵/۷۴	۵/۷۰
۱۵	بوشهر	۵/۰۲	۵/۷۳	۵/۶۹
۱۶	خراسان رضوی	۵/۰۳	۵/۶۷	۵/۶۰
۱۷	همدان	۵/۰۸	۵/۶۵	۵/۶۴
۱۸	کرمانشاه	۵/۰۹	۵/۷۲	۵/۵۶
۱۹	کردستان	۵/۱۷	۵/۷۵	۵/۷۱
۲۰	قم	۵/۲۱	۵/۹۰	۵/۸۱
۲۱	لرستان	۵/۲۵	۵/۹۳	۵/۹۳
۲۲	خوزستان	۵/۲۵	۵/۹۱	۵/۸۷
۲۳	اردبیل	۵/۲۷	۵/۸۱	۵/۸۰
۲۴	گیلان	۵/۲۸	۵/۸۵	۵/۷۷
۲۵	تهران	۵/۴۶	۶/۱۰	۶/۰۸
۲۶	یزد	۵/۴۸	۵/۶۵	۵/۶۱
۲۷	چهارمحال و بختیاری	۵/۵۳	۵/۹۴	۵/۹۴
۲۸	آذربایجان شرقی	۵/۵۸	۵/۹۶	۵/۸۹
۲۹	ایلام	۵/۶۳	۵/۸۹	۵/۸۶
۳۰	اصفهان	۵/۷۲	۵/۸۰	۵/۷۸
۳۱	کهگیلویه و بویر احمد	۶/۰۸	۶/۲۲	۶/۱۷
	میانگین	۵/۷۲	۵/۷۰	۵/۶۶

توضیح: شاخص تلفیقی امنیت سرمایه گذاری میانگین وزنی دو بخش پیمایشی با وزن ۰/۸ و آماری با وزن ۰/۲ است. رتبه استان‌ها براساس شاخص تلفیقی زمستان ۱۴۰۲ از نامناسب‌ترین به مناسب‌ترین مرتب شده است.

شکل ۲ روند شاخص امنیت سرمایه‌گذاری طی ۲۵ فصل گذشته را نشان می‌دهد. نامناسب‌ترین وضعیت در پاییز و زمستان سال ۱۴۰۱ و مناسب‌ترین وضعیت مربوط به فصل تابستان سال ۱۴۰۲، زمستان سال ۱۳۹۸ و زمستان سال ۱۴۰۰ بوده است. همان‌طور که ملاحظه می‌شود در زمستان وضعیت شاخص امنیت سرمایه‌گذاری قدری نامناسب‌تر شده است.

شکل ۲. نمودار روند تغییرات شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری طی ۲۴ فصل گذشته (زمستان ۱۳۹۶ تا زمستان سال ۱۴۰۲)

۳. نتایج پژوهش براساس نماگرهای امنیت سرمایه گذاری

همچنان که در بخش‌های پیشین اشاره شد؛ هر شاخص از تعدادی نماگر و هر نماگر از تعدادی مؤلفه تشکیل شده است. در بخش قبل، نتایج پژوهش براساس مؤلفه‌های آماری و پیمایشی ارائه شد. در این بخش نتایج پژوهش براساس نماگرهای هفت گانه امنیت سرمایه گذاری ارائه می‌شود. یادآور می‌شود در این پژوهش، هفت نماگر اصلی تشکیل دهنده شاخص امنیت سرمایه گذاری طبق جدول زیر تعریف شده‌اند و ارزیابی کلی هر نماگر با تلفیق مؤلفه‌های آماری و پیمایشی (به صورت تأثیر ۲۰ درصدی مؤلفه‌های آماری و ۸۰ درصدی مؤلفه‌های پیمایشی) به ترتیب زیر است:

جدول ۲. نماگرهای امنیت سرمایه گذاری به ترتیب ارزیابی در زمستان سال ۱۴۰۲ و مقایسه آنها در فصول گذشته

ردیف	نماگرهای شاخص امنیت سرمایه گذاری	زمستان ۱۴۰۲	تابستان ۱۴۰۲	بهار ۱۴۰۲	زمستان ۱۴۰۱	میانگین چهار فصل منتهی به زمستان ۱۴۰۲	تغییر زمستان ۱۴۰۲ نسبت به پاییز ۱۴۰۲
۱	عملکرد دولت (نامناسب‌ترین، بدترین ارزیابی در فصول اخیر)	۶/۸۰	۶/۸۳	۶/۵۹	۷/۴۵	۶/۷۷	مناسب‌تر
۲	ثبات اقتصاد کلان	۶/۲۹	۶/۱۳	۵/۷۸	۵/۹۸	۶/۱۴	نامناسب‌تر
۳	تعریف و تضمین حقوق مالکیت	۶/۱۰	۶/۰۹	۵/۶۵	۶/۰۳	۵/۹۷	نامناسب‌تر
۴	فرهنگ و فای‌به‌عهد و صداقت و درستی	۵/۹۹	۵/۹۸	۵/۶۸	۵/۹۲	۵/۸۹	نامناسب‌تر
۵	شفافیت و سلامت اداری	۵/۴۶	۵/۴۶	۵/۱۲	۵/۹۸	۵/۴۶	بدون تغییر
۶	ثبات و پیش‌بینی‌پذیری مقررات و رویه‌های اجرایی	۵/۳۳	۵/۴۱	۵/۱۵	۵/۳۸	۵/۳۳	مناسب‌تر
۷	مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض (نامناسب‌ترین، بهترین ارزیابی در دو فصل اخیر)	۴/۷۴	۴/۷۵	۴/۷۱	۴/۸۳	۴/۷۶	مناسب‌تر

توضیح: نمره ۱۰: نامناسب‌ترین ارزیابی.

در جدول ۲ ترتیب نماگرهای هفت گانه از نامناسب‌ترین به مناسب‌ترین ارائه شده است. از مقایسه این جدول با مطالعات گذشته درمی‌یابیم که نامناسب‌ترین نماگر در زمستان سال ۱۴۰۲ همانند چند پایش گذشته، همچنان نماگر «عملکرد دولت» بوده که در این میان مناسب‌ترین نماگر در چند پایش اخیر، همچنان نماگر «مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض» است. با دقت در ارزیابی‌های صورت گرفته متوجه می‌شویم که در زمستان سال ۱۴۰۲ همانند پاییز وضعیت نماگر «ثبات اقتصاد کلان» در جایگاه دومین نماگر نامناسب قرار گرفته است؛ نکته مورد توجه این است که وضعیت نماگر «ثبات اقتصاد کلان» که از مؤلفه پیمایشی «ثبات قیمت مواد اولیه» و دو مؤلفه آماری «عدم نوسان شاخص تورم مصرف‌کننده» و «ثبات نرخ ارز» تشکیل شده، با نامناسب شدن وضعیت ثبات نرخ ارز در دوره مورد سنجش به مقدار قابل توجهی نسبت به پاییز نامناسب‌تر شده است.

۳-۱. بررسی وضعیت نماگرهای امنیت سرمایه گذاری در ایران به تفکیک استان‌ها

رتبه‌بندی استان‌ها به ترتیب هر یک از هفت نماگر امنیت سرمایه گذاری برحسب مناسب‌ترین تا نامناسب‌ترین ارزیابی در استان‌ها در هر نماگر، ارائه شده است.

■ نماگر «عملکرد دولت»

نماگر «عملکرد دولت» در زمستان سال ۱۴۰۲ در جدول ۳ به تفکیک استان‌های کشور ارائه شده است. روند مقدار عددی این نماگر در سال ۱۴۰۲ نشان می‌دهد بعد از مناسب شدن آن در ۶ ماهه اول نسبت به پایش‌های قبلی، مجدداً به سمت نامناسب شدن در پاییز و زمستان ۱۴۰۲ حرکت کرده است. با این وجود، در میان همه نماگرها همچنان نامناسب‌ترین نماگر در میان هفت نماگر اصلی پایش امنیت سرمایه‌گذاری است.

جدول ۳. رتبه استان‌ها بر اساس نماگر «عملکرد دولت» در زمستان سال ۱۴۰۲

ردیف	استان	ارزیابی	ردیف	استان	ارزیابی	ردیف	استان	ارزیابی
۱	کردستان	۶/۲۱	۱۲	بوشهر	۶/۷۵	۲۳	خراسان جنوبی	۷/۰۰
۲	یزد	۶/۳۴	۱۳	گیلان	۶/۷۵	۲۴	کهگیلویه و بویراحمد	۷/۰۱
۳	هرمزگان	۶/۴۲	۱۴	سمنان	۶/۷۸	۲۵	کرمانشاه	۷/۰۱
۴	زنجان	۶/۴۵	۱۵	اصفهان	۶/۷۸	۲۶	آذربایجان شرقی	۷/۰۴
۵	خراسان شمالی	۶/۴۸	۱۶	البرز	۶/۸۱	۲۷	مرکزی	۷/۰۶
۶	مازندران	۶/۵۴	۱۷	خوزستان	۶/۸۲	۲۸	اردبیل	۷/۱۰
۷	همدان	۶/۵۹	۱۸	گلستان	۶/۸۴	۲۹	لرستان	۷/۱۱
۸	ایلام	۶/۶۳	۱۹	خراسان رضوی	۶/۸۸	۳۰	سیستان و بلوچستان	۷/۲۰
۹	قم	۶/۶۹	۲۰	آذربایجان غربی	۶/۸۹	۳۱	تهران	۷/۴۶
۱۰	کرمان	۶/۶۹	۲۱	چهارمحال و بختیاری	۶/۹۲		میانگین کشوری	۶/۸۰
۱۱	قزوین	۶/۷۴	۲۲	فارس	۶/۹۴			

شکل ۳. وضعیت نماگر «عملکرد دولت» به تفکیک استان‌ها در زمستان سال ۱۴۰۲

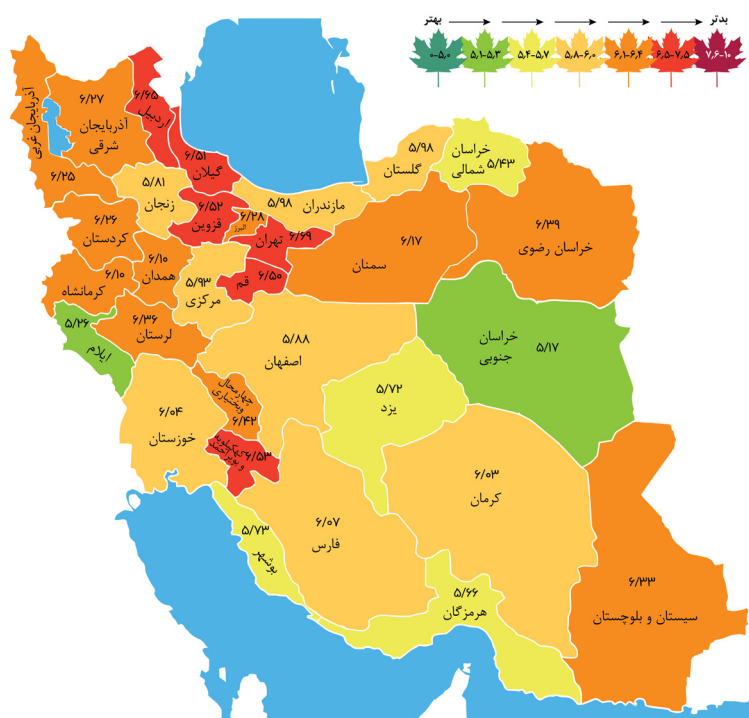
نماگر «تعریف و تضمین حقوق مالکیت»

در زمستان سال ۱۴۰۲، این نماگر با عدد ۶/۱۰ از ۱۰ در جایگاه سومین نماگر نامناسب قرار گرفته است. در جدول ۵ رتبه‌بندی استان‌ها نمایش داده شده که در آن، استان‌های خراسان جنوبی، ایلام و خراسان شمالی مناسب‌ترین وضعیت و استان‌های تهران، اردبیل و کهگیلویه و بویراحمد نامناسب‌ترین وضعیت را داشته‌اند.

جدول ۵. رتبه استان‌ها بر اساس نماگر «تعریف و تضمین حقوق مالکیت» در زمستان سال ۱۴۰۲

رتبه	استان	ارزیابی	رتیف	استان	ارزیابی	رتیف
۱	خراسان جنوبی	۵/۱۷	۱۲	کرمان	۶/۰۳	۲۳
۲	ایلام	۵/۲۶	۱۳	خوزستان	۶/۰۴	۲۴
۳	خراسان شمالی	۵/۴۳	۱۴	فارس	۶/۰۷	۲۵
۴	هرمزگان	۵/۶۶	۱۵	همدان	۶/۱۰	۲۶
۵	یزد	۵/۷۲	۱۶	کرمانشاه	۶/۱۰	۲۷
۶	بوشهر	۵/۷۳	۱۷	سمنان	۶/۱۷	۲۸
۷	زنجان	۵/۸۱	۱۸	آذربایجان غربی	۶/۲۵	۲۹
۸	اصفهان	۵/۸۸	۱۹	کردستان	۶/۲۶	۳۰
۹	مرکزی	۵/۹۳	۲۰	آذربایجان شرقی	۶/۲۷	۳۱
۱۰	مازندران	۵/۹۸	۲۱	البرز	۶/۲۸	
۱۱	گلستان	۵/۹۸	۲۲	سیستان و بلوچستان	۶/۳۳	
				میانگین کشوری	۶/۱۰	

شکل ۵. وضعیت نماگر «تعریف و تضمین حقوق مالکیت» به تفکیک استان‌ها در زمستان سال ۱۴۰۲

۴. بررسی مؤلفه‌های امنیت سرمایه‌گذاری در زمستان سال ۱۴۰۲

۴-۱. امنیت سرمایه‌گذاری در ایران برحسب ۱۷ مؤلفه آماری در زمستان سال ۱۴۰۲

شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در ایران شامل ۳۸ مؤلفه است که ۱۷ مؤلفه آن آماری (HD)^۱ هستند؛ یعنی سنجش آن به پیمایش و نظرخواهی نیاز ندارد و از سوی نهادهای رسمی، محاسبه و اعلام می‌شوند. گفتنی است، داده‌های مربوط به مؤلفه‌های نرخ تورم، ثبات نرخ ارز و ثبات مسئولان استانی^۲ به‌روزرسانی شده و براساس داده‌های زمستان سال ۱۴۰۲ بوده و داده‌های مؤلفه ضریب نفوذ بیمه به سال ۱۴۰۱^۳ مربوط است و سایر داده‌های مؤلفه‌های باقی‌مانده براساس آخرین سالنامه منتشر شده و در دسترس قوه قضائیه^۴ برای سال ۱۴۰۱ در تحلیل‌ها مورد استفاده قرار گرفته است. همان‌طور که در پایش‌های قبلی توضیح داده شد؛ دو نامگر شفافیت و سلامت اداری و نامگر عملکرد دولت صرفاً براساس مؤلفه‌های پیمایشی سنجش و ارزیابی می‌شوند و هیچ مؤلفه آماری برای آنها در نظر گرفته نشده است. به عبارتی، وضعیت آنها دقیقاً براساس فصل مورد سنجش مورد ارزیابی قرار می‌گیرند.

گفتنی است، برای تلفیق اطلاعات فوق (داده‌های آماری) با داده‌های پیمایشی و استخراج شاخص امنیت سرمایه‌گذاری برای هر استان و در نهایت برای کل کشور، پس از تهیه جدول اطلاعات نسبی ۱۷ مؤلفه، این مؤلفه‌ها نرمال‌سازی شده^۵ و سپس با جدول اطلاعات پیمایشی تلفیق شده‌اند. با توجه به مراحل و پیش‌فرض‌های مذکور، مؤلفه‌های آماری (HD) شاخص امنیت سرمایه‌گذاری پس از نرمال شدن برای فصل زمستان سال ۱۴۰۲ محاسبه می‌شود که با توجه به لزوم رعایت اختصار، جداول مربوطه در این گزارش ارائه نشده‌اند.

مطالعه این فصل نشان می‌دهد شاخص امنیت سرمایه‌گذاری از نظر مؤلفه‌های آماری برای فصل زمستان سال ۱۴۰۲ عدد میانگین ۴/۰۳ از ۱۰ (شاخص ۱۰ به معنای مطلق سرمایه‌گذاری) به دست آمده که نسبت به فصل گذشته (پاییز ۱۴۰۲) که ۳/۹۵ بوده، نامناسب‌تر شده است.

بررسی‌ها نشان می‌دهد با به‌روزرسانی داده‌های آماری براساس منابع آماری مورد استفاده، با کاهش و مناسب شدن اکثر داده‌های مؤلفه‌های آماری در ۶ ماهه ابتدایی سال ۱۴۰۲، میانگین ارزیابی مؤلفه‌های آماری برای پایش فصل تابستان سال ۱۴۰۲ به مقدار قابل توجهی مناسب شده بود و در جایگاه بهترین ارزیابی در چند سال گذشته قرار گرفته بود، اما در بررسی‌های پایش زمستان و پاییز ۱۴۰۲ درمی‌یابیم که مجدداً عامل اصلی نامناسب‌تر شدن مؤلفه‌های آماری نسبت به ماه‌های گذشته، بالا رفتن کمیّت (نامناسب‌تر ارزیابی شدن) مؤلفه «ثبات نرخ ارز» بوده که منجر به این امر شده است.

1. Hard Data

۲. با توجه به بررسی‌های به‌عمل آمده، دستگاه‌های اجرایی مورد نظر در پایش امنیت سرمایه‌گذاری، اطلاعات مورد نیاز را یا در سایت رسمی خود بارگذاری کرده یا در اختیار تیم اجرایی پایش می‌گذارند؛ توضیح اینکه بعد از گذشت هر فصل در ماه دوم فصل بعدی دریافت استعلامات تغییرات مقامات اجرایی مورد نظر آغاز می‌شود؛ آن دسته از دستگاه‌ها که اطلاعات را در سایت خود بارگذاری نکرده باشند به‌صورت تلفنی از کانال‌های مربوطه یا از طریق نامه‌نگاری، تغییرات مقامات استانی مورد استعلام قرار می‌گیرد (به‌عنوان مثال، برای پایش پاییز، از ابتدای بهمن‌ماه بعد اطلاعات مورد نیاز آغاز شده و تا آخر فصل زمستان سال ۱۴۰۲ به طول انجامیده است).

۳. آخرین آمار رسمی منتشر شده در خصوص ضریب نفوذ بیمه مربوط به سالنامه آماری سال ۱۴۰۱ است.

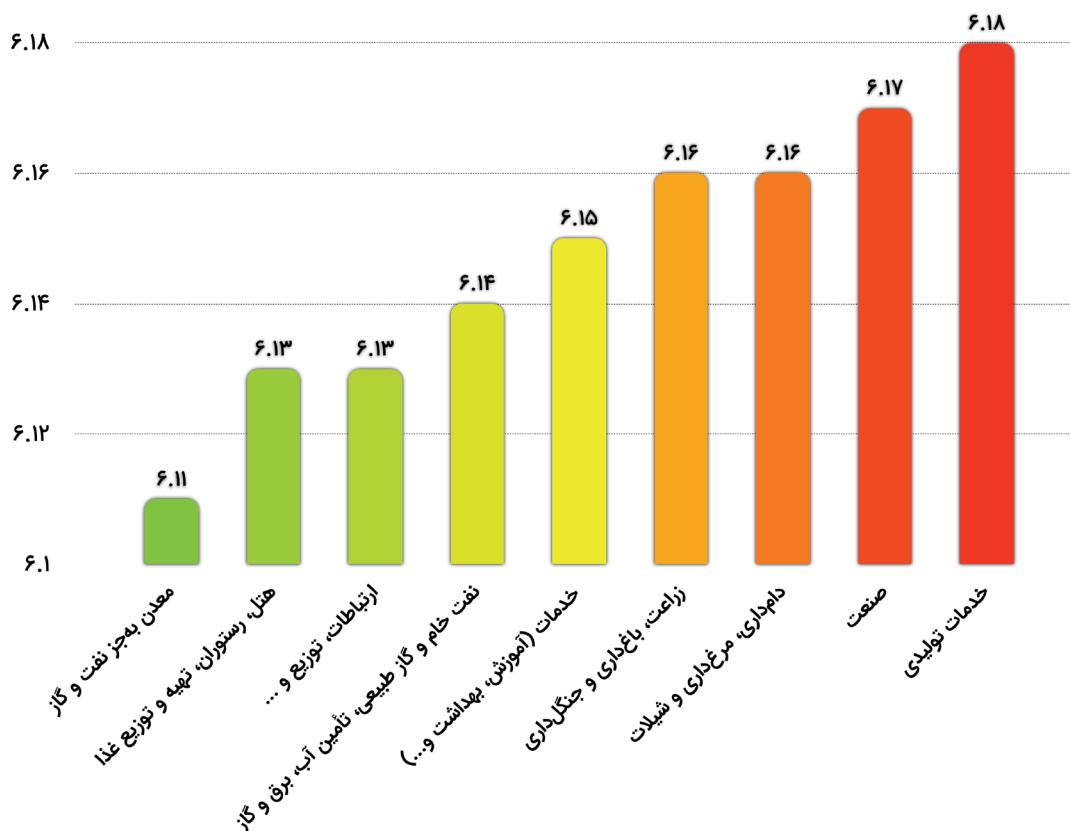
۴. با توجه به مساعدت مناسب قوه قضائیه دیتای مورد نیاز برای این پایش (داده‌های آماری لازم) براساس آخرین اطلاعات رسمی منتشر شده در سالنامه قوه قضائیه برای سال ۱۴۰۱ به‌روزرسانی شده است.

۵. در موضوع نرمال‌سازی جدول اطلاعات نسبی مؤلفه‌های آماری توجه به نکات زیر ضروری است:

اولاً، آمار برخی مؤلفه‌ها برای چند استان در دسترس نبوده است؛ زیرا در سالنامه عمومی قوه قضائیه سال ۱۴۰۱ برای هر استان اطلاعات مورد نیاز این پایش از جدولی با عنوان «۱۰ موضوع اول اتهام پرونده‌های ورودی واحدهای قضایی استان...» استخراج شده است، اما به دلیل آنکه مؤلفه مورد نیاز برای پایش در طول بازه زمانی مورد سنجش (فصل پاییز) در جدول فوق با عنوان «۱۰ موضوع اول اتهام پرونده‌های ورودی واحدهای قضایی استان...» برای برخی استان‌ها وجود نداشته است، بنابراین برای آنکه بتوانیم تحلیل آماری داشته باشیم، معادل عدد موجود برای آن استان در سالنامه سال گذشته یا حداقل عدد ذکر شده برای آن مؤلفه و برای سایر استان‌ها در سالنامه سال ۱۴۰۱ برای استان فاقد آمار به کار برده شده است. ثانیاً، برای آن دسته از مؤلفه‌هایی که در منابع آماری در دسترس، میزان آن نسبت به جمعیت استان مربوطه (شاخص براساس ۱۰۰ هزار نفر) بیان نشده، بنابراین لازم بوده عدد مؤلفه کسب شده بر جمعیت هر استان تقسیم و سپس ضرب در ۱۰۰ هزار شود تا همانند سایر مؤلفه‌ها بتوان آنها را نرمال کرد. در اعداد نرمال شده، برای هیچ استانی ضریب وزنی خاصی نیز اعمال نشده است.

شکل ۱۰. امنیت سرمایه‌گذاری در ایران برحسب مؤلفه‌های آماری در زمستان سال ۱۴۰۲ (بدترین ارزیابی)

جدول ۱۰. ارزیابی ۱۷ مؤلفه آماری امنیت سرمایه‌گذاری در زمستان سال ۱۴۰۲ (به ترتیب از مناسب تا نامناسب)

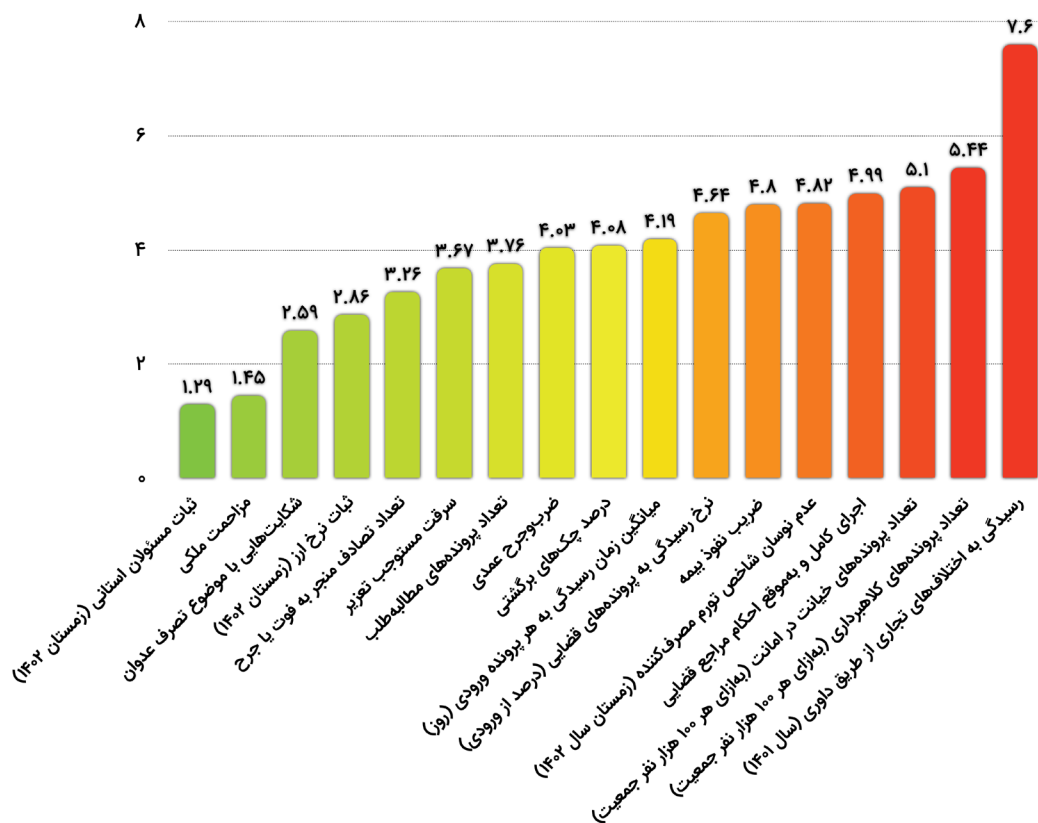
پاییز سال ۱۴۰۲		زمستان سال ۱۴۰۲		عنوان مؤلفه
ارزیابی	رتبه	ارزیابی	رتبه	
۱/۶۳	۱	۱/۲۹	۱	ثبات مسئولان استانی (زمستان ۱۴۰۲)
۱/۴۵	۳	۱/۴۵	۲	مزاحمت ملکی (به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)
۲/۵۹	۲	۲/۵۹	۳	شکایت‌هایی با موضوع تصرف عدوان (به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)
۱/۰۷	۴	۲/۸۶	۴	ثبات نرخ ارز (زمستان ۱۴۰۲)
۳/۲۶	۵	۳/۲۶	۵	تعداد تصادف منجر به فوت یا جرح (به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)
۳/۶۷	۶	۳/۶۷	۶	سرقت مستوجب تعزیر (به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)
۳/۷۶	۷	۳/۷۶	۷	تعداد پرونده‌های مطالبه‌طلب (به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)
۴/۰۳	۸	۴/۰۳	۸	ضرب و جرح عمدی (به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)
۴/۰۸	۹	۴/۰۸	۹	درصد چک‌های برگشتی
۴/۱۹	۱۰	۴/۱۹	۱۰	میانگین زمان رسیدگی به هر پرونده ورودی (روز)
۴/۶۴	۱۱	۴/۶۴	۱۱	نرخ رسیدگی به پرونده‌های قضایی (درصد از ورودی)
۴/۸۰	۱۲	۴/۸۰	۱۲	ضریب نفوذ بیمه
۴/۸۷	۱۳	۴/۸۲	۱۳	عدم نوسان شاخص تورم مصرف‌کننده (زمستان سال ۱۴۰۲)
۴/۹۹	۱۴	۴/۹۹	۱۴	اجرای کامل و به‌موقع احکام مراجع قضایی
۵/۱۰	۱۵	۵/۱۰	۱۵	تعداد پرونده‌های خیانت در امانت (به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)
۵/۴۴	۱۶	۵/۴۴	۱۶	تعداد پرونده‌های کلاهبرداری (به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)
۷/۶۰	۱۷	۷/۶۰	۱۷	رسیدگی به اختلاف‌های تجاری از طریق داوری (سال ۱۴۰۱)
۳/۹۵		۴/۰۳		میانگین ارزیابی مؤلفه‌های آماری

داده‌های مورد استفاده براساس سالنامه آماری قوه قضائیه سال ۱۴۰۱ (آخرین داده‌های در دسترس) به‌روزرسانی شده است. همان‌طور که در جدول ۱۰ قابل مشاهده است، با وجود آنکه مؤلفه آماری «ثبات نرخ ارز» برای بازه زمانی پایش زمستان ۱۴۰۲ در میان همه مؤلفه‌های آماری در رتبه چهارم و با کمیت ۲/۸۶ قرار گرفته است؛ اما در مقایسه با پایش قبلی (پاییز ۱۴۰۲) با کمیت ۱/۰۷ به مقدار قابل توجهی نامناسب‌تر ارزیابی شده که همین امر منجر به نامناسب‌تر شدن وضعیت کلی مؤلفه‌های آماری در پایش زمستان ۱۴۰۲ (با کمیت ۴/۰۳) نسبت به پاییز ۱۴۰۲ (با کمیت ۳/۹۵) شده است.

۲-۴. امنیت سرمایه‌گذاری در ایران بر حسب ۲۱ مؤلفه پیمایشی

ارزیابی فعالان اقتصادی مشارکت‌کننده در این مطالعه از وضعیت مؤلفه‌های پیمایشی (پرسش‌نامه) شاخص امنیت سرمایه‌گذاری (نمره ۱۰ بدترین ارزیابی و صفر مناسب‌ترین ارزیابی) براساس نتایج حاصل از مشارکت فعالان کسب‌وکار در این پایش در شکل ۱۱ ارائه شده است. مقایسه نتایج ارزیابی زمستان سال ۱۴۰۲ با پاییز و تابستان همان سال و فصول گذشته نشان می‌دهد که متأسفانه همچنان مؤلفه «عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده» در میان دو مؤلفه نامناسب قرار گرفته است. در عین حال، با بررسی ارزیابی فعالان اقتصادی از مؤلفه‌های پیمایشی در پایش زمستان سال ۱۴۰۲ درمی‌یابیم که برای چهارمین بار طی چند پایش گذشته، مؤلفه «میزان حمایت مسئولان استانی از داوطلبان سرمایه‌گذاری» با ارزیابی نامناسب‌تری نسبت به سایر موارد مواجه شده و مجدداً در جایگاه اولین مؤلفه نامناسب قرار گرفته است. طرفی مؤلفه «عمل مسئولان استانی و محلی به وعده‌های اقتصادی داده شده» که عمدتاً در سه مؤلفه نامناسب پایش‌های مختلف قرار می‌گرفته در پایش زمستان سال ۱۴۰۲ نیز همانند پایش پاییز سال ۱۴۰۲ با مناسب ارزیابی شدن وضعیت آن با هشت رتبه بهبود به شانزدهمین مؤلفه نامناسب ارتقا یافته است. دقت در تغییرات رتبه‌ای بیان شده در جدول ۱۱ در خصوص مؤلفه‌های پیمایشی نشان می‌دهد که در پایش زمستان سال ۱۴۰۲ نسبت به پاییز همان سال مؤلفه‌های مورد سنجش تغییرات قابل توجهی نه در مقدار کمی و نه در تغییرات رتبه‌ای نداشته‌اند.

شکل ۱۱. ارزیابی فعالان اقتصادی از ۲۱ مؤلفه پیمایشی امنیت سرمایه‌گذاری در زمستان سال ۱۴۰۲ (بدترین ارزیابی)

جدول ۱۱. ارزیابی فعالان اقتصادی از ۲۱ مؤلفه پیمایشی امنیت سرمایه‌گذاری در زمستان سال ۱۴۰۲ و مقایسه وضعیت آن با پاییز همان سال

پاییز ۱۴۰۲		زمستان ۱۴۰۲		عنوان مؤلفه
ارزیابی	رتبه	ارزیابی	رتبه	
۴/۷۱	۱	۴/۷۴	۱	ثبات قوانین و مقررات
۴/۷۶	۲	۴/۸	۲	تأثیر تغییر قوانین و مقررات وارداتی
۴/۹۳	۳	۴/۹	۳	تغییر قوانین و مقررات صادراتی
۵	۴	۴/۹۹	۴	سرقت مالی (پول نقد، کالا و تجهیزات)
۵/۰۵	۵	۵/۰۶	۵	میزان وفای به عهد در اجرای قرارداد کتبی یا شفاهی در بازار
۵/۱۲	۶	۵/۱۶	۶	وجود کلاهبرداری یا تقلب در بازار
۵/۱۵	۷	۵/۱۹	۷	میزان اعتماد به دادگاه‌های استان برای احقاقی به موقع و منصفانه حق در دعاوی تجاری
۵/۲۴	۹	۵/۲	۸	استفاده غیرمجاز از نام و علائم تجاری یا مالکیت معنوی
۵/۲۵	۸	۵/۲۷	۹	رواج توزیع کالای قاچاق
۵/۳۶	۱۰	۵/۳۵	۱۰	میزان اختلال ایجاد شده در اثر تحریم‌های خارجی
۵/۴۳	۱۱	۵/۴۳	۱۱	اعمال نفوذ و تبانی در معاملات ادارات
۵/۴۵	۱۲	۵/۴۶	۱۲	دسترسی آزاد و عمومی به اطلاعات و تصمیمات مسئولان
۵/۷۰	۱۳	۵/۷۲	۱۳	میزان شیوع رشوه در ادارات
۵/۸۸	۱۴	۵/۸۲	۱۴	قیمت‌گذاری دستوری
۶/۳۵	۱۵	۶/۳۶	۱۵	سرعت عمل و تعهد مراجع انتظامی (پلیس) در رسیدگی به شکایات فعالان اقتصادی
۶/۷۶	۱۶	۶/۷۷	۱۶	عمل مسئولان استانی و محلی به وعده‌های اقتصادی داده شده
۶/۸۹	۱۷	۶/۹۳	۱۷	واضح بودن قوانین و مقررات ناظر بر کسب و کار
۶/۹۶	۱۸	۶/۹۷	۱۸	ثبات قیمت مواد اولیه
۷/۱۴	۱۹	۷/۱۳	۱۹	وفای به عهد در اجرای قراردادها توسط دولت و شرکت‌های دولتی
۷/۳۰	۲۱	۷/۲۶	۲۰	میزان تخصصی بودن رسیدگی به دعاوی تجاری در مراجع قضایی
۷/۳۳	۲۰	۷/۲۸	۲۱	احقاق حقوق قانونی در ادارات دولتی
۷/۴۵	۲۲	۷/۴۲	۲۲	ثبات یا قابل پیش‌بینی بودن تصمیمات مسئولان استانی یا محلی
۷/۵۹	۲۳	۷/۵۷	۲۳	عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده
۷/۷۹	۲۴	۷/۷۲	۲۴	میزان حمایت مسئولان استانی از داوطلبان سرمایه‌گذاری
۶/۱۴		۶/۱۴		میانگین ارزیابی مؤلفه‌های پیمایشی (۲۱ مؤلفه اصلی)

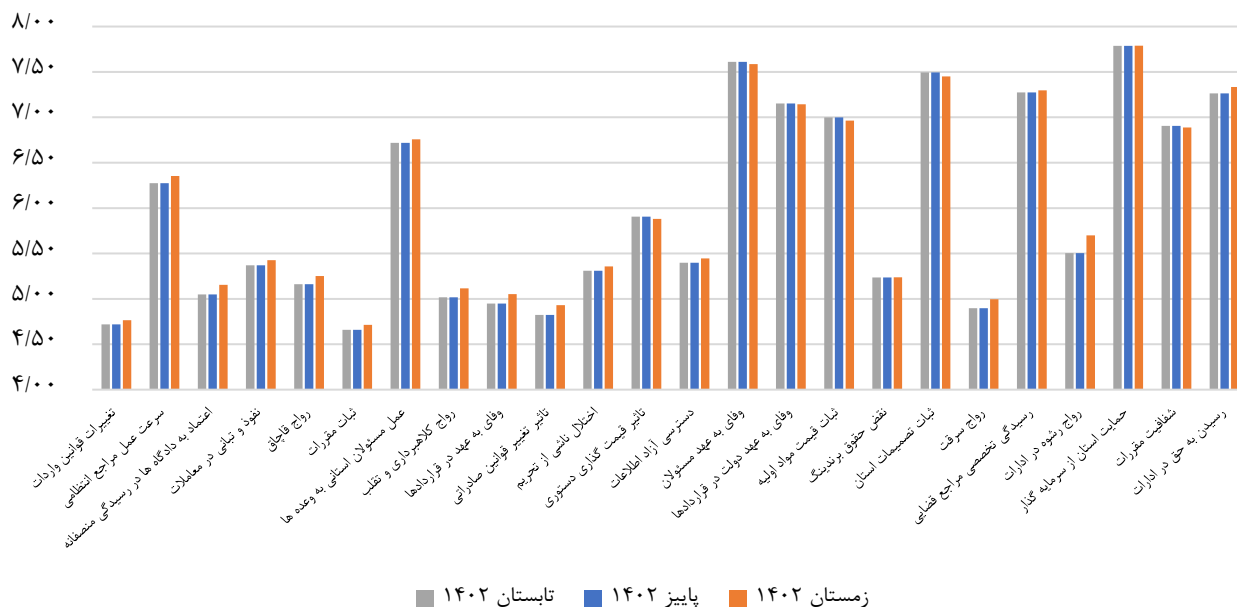
توضیحات: - ۱۰ = بدترین ارزیابی و رتبه بالاتر = وضعیت نامناسب‌تر را نشان می‌دهد.
در محاسبه میانگین ارزیابی مؤلفه‌های پیمایشی سه مؤلفه جدید (تأثیر تغییر قوانین و مقررات وارداتی، قیمت‌گذاری دستوری و تغییر قوانین و مقررات صادراتی) قرار داده نشده‌اند.

در محاسبه میانگین ارزیابی مؤلفه‌های پیمایشی سه مؤلفه جدید (تأثیر تغییر قوانین و مقررات وارداتی، قیمت‌گذاری دستوری و تغییر قوانین و مقررات صادراتی) قرار داده نشده‌اند.

جدول ۱۱ نشان‌دهنده میزان تغییرات رتبه مؤلفه‌های پیمایشی در مقایسه با هم طی دو دوره متوالی پایش است؛ در اصل اگر میزان تغییرات رتبه در پایش‌های مورد سنجش، بیشتر باشد باید دقت شود که چرا در آن دوره، وضعیت مؤلفه مورد نظر، به آن میزان تغییر کرده است (چه از منظر مناسب‌تر شدن یا نامناسب‌تر شدن). همان‌طور که ملاحظه می‌شود تغییرات رتبه‌ای مؤلفه‌های پیمایشی در زمستان سال ۱۴۰۲ با رتبه همان مؤلفه‌ها در پاییز سال ۱۴۰۲ چندان قابل توجه نبوده است.

تحلیل دیگری که از این جدول قابل دریافت است؛ بررسی کمیّت عددی ۳ مؤلفه جدیدی است که بالغ بر ۶ پایش سنجش و ارزیابی می‌شود. به عبارتی، بررسی مؤلفه‌های «تأثیر تغییر قوانین و مقررات وارداتی» و «تغییر قوانین و مقررات صادراتی» و «قیمت‌گذاری دستوری» نشان می‌دهد که از یک روند باثبات از منظر فعالان مشارکت‌کننده در پایش زمستان ۱۴۰۲ نسبت به فصل قبلی برخوردار هستند.

شکل ۱۲. بررسی میزان تغییرات مؤلفه‌های پیمایشی شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در پایش زمستان ۱۴۰۲ نسبت به پاییز و تابستان ۱۴۰۲

۴-۳. امنیت سرمایه‌گذاری در ایران بر حسب مؤلفه‌های پیمایشی به تفکیک حوزه‌های کاری

یکی دیگر از اطلاعات قابل ارائه در این پایش، ارزیابی فعالان اقتصادی مشارکت‌کننده در این پژوهش از امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک حوزه‌های کاری بوده که در جدول ۱۲ ارائه شده است.

جدول ۱۲. ارزیابی فعالان اقتصادی از امنیت سرمایه‌گذاری در ایران به تفکیک حوزه‌های کاری در مطالعه زمستان سال ۱۴۰۲

تغییر وضعیت زمستان ۱۴۰۲ نسبت به پاییز ۱۴۰۲	زمستان ۱۴۰۱	بهار ۱۴۰۲	تابستان ۱۴۰۲	پاییز ۱۴۰۲	زمستان ۱۴۰۲	حوزه کاری
مناسب‌تر	۶/۵۷	۶/۲۱	۶/۱۳	۶/۲۱	۶/۱۸	خدمات تولیدی (واسطه‌گری مالی، بانک، بیمه، مستغلات اجاره و فعالیت‌های کسب‌وکار)
تغییر نکرده	۶/۷۰	۶/۱۹	۶/۱۴	۶/۱۷	۶/۱۷	صنعت (شامل همه صنعت و موارد مرتبط با ساختمان)
مناسب‌تر	۶/۷۰	۶/۲۶	۶/۱۳	۶/۱۹	۶/۱۶	زراعت، باغداری و جنگلداری
نامناسب‌تر	۶/۵۳	۶/۱۱	۶/۱۶	۶/۱۱	۶/۱۶	دام‌داری، مرغ‌داری و شیلات
نامناسب‌تر	۶/۴۰	۶/۰۲	۶/۱۰	۶/۱۳	۶/۱۵	خدمات (آموزش، بهداشت و...)
نامناسب‌تر	۶/۳۰	۶/۲۴	۶/۱۹	۶/۰۴	۶/۱۴	نفت خام و گاز طبیعی، تأمین آب، برق و گاز
مناسب‌تر	۶/۲۷	۶/۱۰	۶/۰۹	۶/۱۶	۶/۱۳	هتل، رستوران، تهیه و توزیع غذا
مناسب‌تر	۶/۶۳	۶/۳۰	۶/۱۷	۶/۱۵	۶/۱۳	ارتباطات، توزیع و ... (حمل‌ونقل، انبارداری، عمده‌فروشی و خرده‌فروشی)
مناسب‌تر	۶/۳۷	۵/۷۹	۶/۰۹	۶/۲۳	۶/۱۱	معادن بهجز نفت و گاز

۱. داده‌های جدول فوق بر حسب مؤلفه‌های پیمایشی پایش امنیت سرمایه‌گذاری است.

بررسی وضعیت حوزه کاری در پایش امنیت سرمایه‌گذاری فصل زمستان سال ۱۴۰۲ نشان می‌دهد که از منظر فعالان اقتصادی مشارکت‌کننده در این مطالعه، حوزه کاری «خدمات تولیدی (واسطه‌گری مالی، بانک، بیمه، مستغلات اجاره و فعالیت‌های کسب‌وکار)» که در پایش تابستان سال ۱۴۰۲ در جایگاه پنجمین حوزه کاری نامناسب قرار داشته و در پایش پاییز سال ۱۴۰۲ با نامناسب‌تر شدن وضعیت ارزیابی کنندگان حاضر در آن حوزه در جایگاه دومین حوزه نامناسب قرار گرفته، در پایش زمستان ۱۴۰۲ برای اولین بار در جایگاه اولین و نامناسب‌ترین حوزه کاری قرار گرفته که این روند یک هشدار و نشانه‌ای جدی است و لازم است از طرف مسئولان امر این روند که در طی ۹ ماه گذشته به وجود آمده، بررسی و علت‌یابی شود. از طرف دیگر حوزه کاری «معدن به‌جز نفت و گاز» در پیمایش زمستان ۱۴۰۲ مناسب‌ترین وضعیت را در میان تمام حوزه‌های کاری به خود اختصاص داده است.

۵. نتیجه‌گیری و پیشنهادها

گزارش حاضر، ارزیابی شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در ایران برای فصل زمستان سال ۱۴۰۲ و محاسبه هفت نماگر مربوطه است. براساس محاسبات انجام شده شاخص کل امنیت سرمایه‌گذاری در ایران که با استفاده از دو مجموعه داده‌های پیمایشی و آماری تهیه می‌شود با کمیت ۱۰/۵۷۷۲ (۱۰ بدترین حالت) سنجیده شده که براساس این تحقیق نتایج زیر قابل ذکر است:

۱. با مقایسه رتبه‌بندی استان‌ها در می‌یابیم که در قسمت نامناسب‌ترین استان‌ها، در پایش زمستان سال ۱۴۰۲ همانند پایش‌های گذشته استان‌های کهگیلویه و بویراحمد، اصفهان، ایلام در رتبه‌های آخر (نامناسب‌ترین وضعیت‌ها) قرار گرفته‌اند و متأسفانه این روند به صورت متناوب برای این استان‌ها در حال تکرار است. به عبارتی، با توجه به ادامه‌دار بودن این وضعیت برای استان‌های فوق، باید مقام‌های استانی ذی‌ربط بررسی چرایی نامناسب بودن استان‌های خویش را در اولویت قرار داده و ضمن تحلیل دقیق‌تر مؤلفه‌هایی که در استان ایشان نامناسب‌ترین ارزیابی را کسب کرده‌اند، نسبت به بهبود و رفع موانع، اقدام‌ها و مطالعات ضروری انجام دهند.

۲. در زمستان سال ۱۴۰۲ همانند چند پایش قبلی نماگر «عملکرد دولت» با کمیت ۶/۸۰ مجدداً به عنوان نامناسب‌ترین نماگر ارزیابی شده است؛ گفتنی است که مقدار کمی این عدد نسبت به پایش‌های گذشته در یک روند نامناسب‌تر شدن قرار دارد. همچنین، مؤلفه‌های تشکیل‌دهنده نماگر «عملکرد دولت» عبارتند از: سهولت احقاق حقوق قانونی شهروندان در ادارات (مؤلفه پیمایشی)، اختلال در کسب‌وکار بر اثر تحریم‌های جدید خارجی (مؤلفه پیمایشی) و حمایت و همراهی واقعی مقامات استانی از داوطلبان سرمایه‌گذار (مؤلفه پیمایشی).

۳. در پایش زمستان سال ۱۴۰۲ برای چهارمین بار طی چند پایش گذشته مؤلفه «میزان حمایت مسئولان استانی از داوطلبان سرمایه‌گذاری» با ارزیابی نامناسب‌تری نسبت به سایر موارد مواجه شده و در جایگاه اولین مؤلفه نامناسب قرار گرفته است. به عبارتی، در این پایش برای چهارمین فصل متوالی مؤلفه «میزان حمایت مسئولان استانی از داوطلبان سرمایه‌گذاری» با کمیت (۷/۷۲) اولین مؤلفه نامناسب است.

۴. در این مطالعه، به ترتیب مؤلفه‌های «میزان حمایت مسئولان استانی از داوطلبان سرمایه‌گذاری (۷/۷۲)»، مؤلفه «عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده (۷/۵۷)» و مؤلفه «ثبات یا قابل پیش‌بینی بودن تصمیمات مسئولان استانی یا محلی (۷/۴۲)»، نامناسب‌ترین و بدترین ارزیابی‌ها را به خود اختصاص داده‌اند که این امر نشان از ضرورت عمل به وعده‌ها و قراردادهای از سوی سازمان‌ها و نهادهای ذیل قوه مجریه دارد. لازم به توضیح است که تکرار تعداد دفعات نامناسب ارزیابی شدن مؤلفه «عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده» (جزء دورتبه اول نامناسب‌ترین مؤلفه‌های چندین دوره گذشته) نشان‌دهنده حساسیت و توجه بسیار بالای فعالان کسب‌وکار مشارکت‌کننده در این سلسله مطالعات نسبت به صحبت‌ها و وعده‌های داده شده مسئولان است. به نظر می‌رسد شاید لازم و ضروری باشد که مسئولان چه مسئولان ملی و چه استانی و محلی در بیان وعده‌ها و قول‌های خود در زمینه حمایت از سرمایه‌گذاری و از فعالان کسب‌وکار و مواردی از این دست با توجه به شرایط محدودیت منابع و امکانات، بیش از پیش دقت به خرج داده و از بیان هر آنچه امکان‌پذیری آن با قطعیت قابل قبولی وجود ندارد به شدت پرهیز کنند.

۵. در پایش زمستان سال ۱۴۰۲ فعالان کسب‌وکار مشارکت‌کننده در حوزه کاری «خدمات تولیدی (واسطه‌گری مالی، بانک، بیمه، مستغلات اجاره و فعالیت‌های کسب‌وکار)» نامناسب‌ترین ارزیابی را در میان سایر حوزه‌های کاری اعلام کرده‌اند و فعالان مشارکت‌کننده در حوزه کاری «معدن به جز نفت و گاز» نیز مناسب‌ترین ارزیابی را اعلام کرده‌اند.
۶. مطالعه این فصل نشان می‌دهد شاخص امنیت سرمایه‌گذاری از نظر مؤلفه‌های آماری برای فصل زمستان سال ۱۴۰۲ عدد میانگین ۴/۰۳ از ۱۰ (شاخص ۱۰ به معنای نامنی مطلق سرمایه‌گذاری) به دست آمده که نسبت به فصول گذشته به مقدار ناچیزی افزایش یافته و نامناسب‌تر شده است (در پایش پاییز ۱۴۰۲ مقدار آن ۳/۹۵ بوده است).
۷. پیشنهاد می‌شود در راستای ایجاد بستر مناسب برای توجه لازم به امنیت سرمایه‌گذاری از این پس شاخص امنیت سرمایه‌گذاری به عنوان یکی از ملاک‌های ارزیابی میزان اثرگذاری مقامات استانی در هفته دولت لحاظ شود.

پیوست

در پژوهش اخیر (پایش زمستان سال ۱۴۰۲)، امکان تکمیل پرسش‌نامه از سوی فعالان اقتصادی علاوه بر سایت از طریق پیام‌رسان داخلی «بله» نیز فراهم شد. با توجه به استقبال کاربران از پیام‌رسان‌های داخلی طی ماه‌های اخیر و همچنین با هدف افزایش ضریب دسترسی به کاربران با توجه به محدودیت‌های موجود در ارسال پیامک (هزینه سنگین ارسال پیامک در کنار شیوه ارسال پیامک حاوی لینک کلاهبرداری)، این امکان در قالب بازوی پیام‌رسان بله برای پایش امنیت سرمایه‌گذاری تدارک دیده شد.

با توجه به اینکه به‌روزرسانی اطلاعات فعالان اقتصادی با کمک داده‌های دریافتی از وزارت بهداشت، پیام دعوت‌نامه مشارکت در تکمیل پرسش‌نامه از طریق بازوی پیام‌رسان بله به بیش از ۱ میلیون شماره تلفن همراه ارسال شد؛ شکی نیست که در میان این یک میلیون شماره همراه، تعداد بسیاری پیام‌رسان بله را نصب نداشتند و پیام ما به آنها نرسیده است و برخی نیز به‌رغم دریافت پیام، آن را مشاهده نکردند. از بین نفراتی که پیام را مشاهده کردند، بخشی دعوت ما را برای تکمیل پرسش‌نامه پذیرفته و پاسخ‌گویی به پرسش‌نامه را شروع کردند. بازوی بله نیز به‌صورت هوشمند، تمامی سؤال‌ها را به ترتیب از آنها پرسیده است.

در کنار استفاده از بازوی هوشمند پیام‌رسان بله، تعدادی هم پیامک و ایمیل دعوت به تکمیل پرسش‌نامه از طریق وب‌سایت برای کاربران، به‌ویژه نفراتی که سابقاً پرسش‌نامه فصول قبل را تکمیل کرده بودند ارسال شد که در نهایت پرسش‌نامه‌های قابل قبول پایش زمستان سال ۱۴۰۲ در مجموع به ۸۸۶۷ مورد رسید. گفتنی است، منظور از پرسش‌نامه غیر قابل قبول، پرسش‌نامه‌ای است که هویت تکمیل‌کننده پرسش‌نامه برای تیم پژوهش احراز نشده است. علاوه بر این تعدادی پرسش‌نامه به‌صورت تکراری یا افرادی تکمیل شده بود که پیامکی برای آنها ارسال نشده؛ لذا پرسش‌نامه‌های غیر قابل قبول در دسته پاسخ‌های نامعتبر ارزیابی شدند.

از خروجی حاصل از نظرسنجی، این نتیجه برداشت می‌شود که شرکت‌کنندگان نظرسنجی چه نگاهی به مؤلفه‌های مختلف امنیت سرمایه‌گذاری دارند. گروه تحقیق در تلاش است با به‌روزرسانی دائم جامعه آماری این تحقیق در فصل‌های آتی، تعداد نمونه‌های مشارکت‌کننده در هر پایش به حدنصاب تعیین شده، یعنی حداقل ۸۰۳۵ فعال اقتصادی از همه استان‌ها را تثبیت کرده و حداقل حدود ۲۶۰ پاسخ صحیح برای هر استان دریافت شود تا امکان تعمیم نتایج پژوهش به کل جامعه با کفایت آماری حداکثری فراهم شود.

جدول پیوست. حجم جامعه و نمونه لازم، تعداد پیامک‌های ارسالی و پاسخ دریافتی به تفکیک استان‌ها در پایش زمستان ۱۴۰۲

درصد تحقق تعداد نمونه در تابستان ۱۴۰۲	درصد تحقق تعداد نمونه در پاییز ۱۴۰۲	درصد تحقق تعداد نمونه در زمستان ۱۴۰۲	پاسخ دریافتی قابل قبول در			حجم نمونه لازم*	استان
			تابستان	پاییز	زمستان		
			۱۴۰۲	۱۴۰۲	۱۴۰۲		
۸۰%	۱۰۷%	۱۰۹%	۲۱۱	۲۸۳	۲۸۸	۲۶۴	آذربایجان شرقی
۷۴%	۱۰۳%	۱۱۱%	۱۹۶	۲۷۳	۲۹۵	۲۶۲	آذربایجان غربی
۷۱%	۷۳%	۷۱%	۱۸۷	۱۹۴	۱۸۷	۲۵۶	اردبیل
۱۳۷%	۱۶۴%	۱۵۲%	۳۶۴	۴۳۵	۴۰۳	۲۶۵	اصفهان
۱۰۸%	۹۵%	۱۰۸%	۲۸۷	۲۵۱	۲۸۶	۲۶۰	البرز
۷۲%	۷۰%	۸۰%	۱۹۲	۱۸۵	۲۱۲	۲۵۲	ایلام
۶۶%	۶۸%	۷۶%	۱۷۵	۱۷۹	۲۰۲	۲۵۶	بوشهر
۳۰۸%	۳۰۸%	۲۹۴%	۸۱۷	۸۱۷	۷۸۰	۲۶۶	تهران
۶۱%	۶۷%	۷۱%	۱۶۱	۱۷۷	۱۸۷	۲۵۴	چهارمحال و بختیاری
۱۰۳%	۱۰۱%	۱۰۳%	۲۷۴	۲۶۸	۲۷۴	۲۶۵	خراسان جنوبی
۱۱۱%	۱۰۹%	۱۳۸%	۲۹۴	۲۸۸	۳۶۷	۲۶۵	خراسان رضوی
۶۷%	۱۰۰%	۱۰۴%	۱۷۸	۲۶۶	۲۷۵	۲۶۳	خراسان شمالی
۱۰۳%	۱۰۶%	۱۰۶%	۲۷۳	۲۸۰	۲۸۰	۲۵۷	خوزستان
۱۰۳%	۱۰۳%	۱۰۹%	۲۷۳	۲۷۲	۲۹۰	۲۵۱	زنجان
۶۶%	۶۳%	۸۲%	۱۷۵	۱۶۶	۲۱۶	۲۵۷	سمنان
۵۶%	۵۷%	۶۸%	۱۴۸	۱۵۲	۱۸۰	۲۶۳	سیستان و بلوچستان
۱۱۶%	۱۳۵%	۱۲۶%	۳۰۸	۳۵۹	۳۳۴	۲۵۶	فارس
۱۱۵%	۱۱۸%	۱۲۰%	۳۰۴	۳۱۲	۳۱۷	۲۵۹	قزوین
۱۱۴%	۱۰۸%	۱۱۱%	۳۰۱	۲۸۷	۲۹۵	۲۵۹	قم
۷۷%	۸۳%	۸۶%	۲۰۳	۲۲۱	۲۲۷	۲۶۱	کردستان
۹۲%	۱۰۹%	۱۱۳%	۲۴۳	۲۸۸	۲۹۹	۲۵۶	کرمان
۸۴%	۸۱%	۸۰%	۲۲۳	۲۱۵	۲۱۲	۲۶۰	کرمانشاه
۸۲%	۷۶%	۸۰%	۲۱۸	۲۰۱	۲۱۲	۲۴۹	کهگیلویه و بویراحمد
۸۷%	۹۶%	۱۰۵%	۲۳۱	۲۵۴	۲۷۷	۲۶۰	گلستان
۹۱%	۱۱۱%	۱۰۸%	۲۴۱	۲۹۴	۲۸۵	۲۶۲	گیلان
۸۹%	۱۱۴%	۱۱۰%	۲۳۷	۳۰۳	۲۹۲	۲۵۹	لرستان
۷۸%	۱۱۸%	۱۲۱%	۲۰۸	۳۱۲	۳۲۱	۲۶۴	مازندران
۹۶%	۱۰۵%	۱۰۹%	۲۵۴	۲۷۹	۲۸۸	۲۶۰	مرکزی
۶۸%	۷۲%	۷۸%	۱۸۱	۱۹۰	۲۰۶	۲۵۵	هرمزگان
۷۲%	۱۰۹%	۱۰۵%	۱۹۰	۲۸۸	۲۷۷	۲۵۹	همدان
۱۰۰%	۱۲۰%	۱۱۴%	۲۶۵	۳۱۹	۳۰۳	۲۶۰	یزد
۹۷%	۱۰۰%	۱۰۰%	۷۸۱۲	۸۶۰۸	۸۸۶۷	۸۰۳۵*	کل کشور

* براساس فرمول کوکران و سطح اطمینان ۹۵ درصد و بازه اطمینان ۶ درصد.

مأخذ: استخراج تیم پژوهش از فایل‌های جمع‌آوری شده فعالان اقتصادی و جدول مورگان برای تعیین حجم نمونه، پایش زمستان سال ۱۴۰۲.

- ۸۸۶۷ پرسش‌نامه معتبر و تکمیل شده توسط فعالان اقتصادی از سراسر کشور مربوط به پاییز سال ۱۴۰۲ که فایل‌های تعداد پرسش‌نامه‌ها در مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی، گروه مطالعات محیط کسب و کار و تنظیم‌گری بخشی) محفوظ است.
۱. بیمه مرکزی ایران، سالنامه آماری صنعت بیمه، ۱۳۹۶، ۱۳۹۷، ۱۳۹۸، ۱۳۹۹، ۱۴۰۰، ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲.
 ۲. تهرانی، ایمان و امین قنبری، «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری ۱۸ بهار ۱۴۰۱» به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۸۸۳۲، اسفندماه ۱۴۰۱.
 ۳. تهرانی، ایمان و امین قنبری، «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری ۱۹ تابستان ۱۴۰۱» به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۹۱۷۰، فروردین‌ماه ۱۴۰۲.
 ۴. تهرانی، ایمان و امین قنبری، «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری (۲۰) پاییز ۱۴۰۱» به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۹۲۲۵، شهریورماه ۱۴۰۲.
 ۵. تهرانی، ایمان و امین قنبری، «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری (۲۱) زمستان ۱۴۰۱» به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۹۲۶۳، شهریورماه ۱۴۰۲.
 ۶. تهرانی، ایمان و امین قنبری، «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری (۲۲) بهار ۱۴۰۲» به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۹۳۶۶، آبان‌ماه ۱۴۰۲.
 ۷. تهرانی، ایمان و امین قنبری، «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری (۲۳) تابستان ۱۴۰۲» به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۹۶۳۵، اسفندماه ۱۴۰۲.
 ۸. تهرانی، ایمان و امین قنبری، «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری (۲۴) پاییز ۱۴۰۲» به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۹۸۸۹، فروردین‌ماه ۱۴۰۲.
 ۹. سیاح، سیدامیر و دیگران، «سنجش امنیت سرمایه‌گذاری در ایران: چارچوب مفهومی، روش، شاخص و نماگرها (ویرایش اول)»، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۵۸۵۲، اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۷.
 ۱۰. حسین‌زاده بحرینی، محمدحسین و سیدسعید ملک‌السادات، «موانع نهادی سرمایه‌گذاری و کسب و کار در ایران»، پژوهش‌نامه بازرگانی، تابستان ۱۳۹۰، دوره ۱۵، ش ۵۹.
 ۱۲. دوستو، هراندو، راز سرمایه: چرا سرمایه‌داری در غرب موفق می‌شود و در جاهای دیگر شکست می‌خورد؟، ترجمه فریدون تفضلی، تهران، نشر نی، ۱۳۸۶.
 ۱۳. سیاح، سیدامیر، «آموزه‌های ۱۶ دوره ارزیابی فصلی محیط کسب و کار در ایران طی پاییز ۱۳۸۹ تا تابستان ۱۳۹۳»، مجلس و راهبرد، سال بیست‌وسوم، ش ۸۵، بهار ۱۳۹۵.
 ۱۳. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، «درباره مقابله با شیوع ویروس کرونا (۴۰) ارزیابی ابعاد اقتصاد کلان شیوع ویروس کرونا» ویرایش اول (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۷۰۱۱، اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۹.
 ۱۴. مرکز آمار و فناوری اطلاعات قوه قضائیه، سالنامه عمومی قوه قضائیه، ۱۴۰۰.
 ۱۵. مرکز آمار و اطلاعات قوه قضائیه (معاونت آمار و اطلاعات)، سالنامه آماری قوه قضائیه، سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ (جلد ۱)، ۱۴۰۰، ۱۳۹۹، ۱۳۹۸، ۱۳۹۷ و ۱۴۰۱.
 ۱۶. گزارش عملکرد واحدهای قضایی، مرکز آمار و اطلاعات قوه قضائیه، معاونت آمار و اطلاعات، اسفندماه ۱۴۰۱.
 ۱۷. مرکز آمار ایران، «گزارش شاخص قیمت مصرف‌کننده به تفکیک استان، آذر ۱۴۰۲»، دی ۱۴۰۲.
18. Cochran, W. G. (2007). Sampling Techniques. John Wiley & Sons.
 19. Sarmah, H. K. and Hazarika, B. B. (2012). Importance of the Size of Sample and Its Determination in the Context of Data Related to the Schools of Greater Guwahati. Bull. Gauhati Univ. Math. Assoc, 12.
 20. Sarmah, H. K., Hazarika, B. B. and Choudhury, G. (2013). An Investigation on Effect of Bias on Determination of Sample Size on the Basis of Data Related to the Students of Schools of Guwahati. International Journal of Applied Mathematics and Statistical Sciences, 2(1).
 21. Kotrlík, J. W. K. J. W. and Higgins, C. C. H. C. C. (2001). Organizational Research: Determining Appropriate Sample Size in Survey Research Appropriate Sample Size in Survey Research. Information Technology, Learning, and Performance Journal, 19(1), 43.

گزیده سیاستی

شاخص کل امنیت سرمایه‌گذاری ایران در زمستان ۱۴۰۲ کمیت ۵/۷۲ از ۱۰ (بدترین حالت) سنجیده شده است. مقدار عددی این شاخص در مطالعه فصل قبل (پاییز ۱۴۰۲)، ۵/۶۶۰ بوده که این امر نشان می‌دهد؛ امنیت سرمایه‌گذاری در زمستان ۱۴۰۲ نسبت به فصل قبل از آن (با توجه به ارزیابی فعالان اقتصادی مشارکت‌کننده) قدری نامناسب‌تر شده است.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۸۵۵ پست الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir